

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
20 Februarie st. v.
4 Martie st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 8.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

România jună.

Rost odată 'n lume
Un nēm vestit de nume,
Din el ne-amu coborit
Pe-acest pămēnt iubit.
Trecut-au vēcuri grele,
Dar amu ieșit din ele,
Ca după ierna grea,
O blândă viorea.

Ș-atunci sună de-odată
În lumea fermecată
Un cântec dulce, lîn,
Părea că-i un suspin,
Ș-apoi o horă vie,
Ce-aprinde veselie
Ș-un cântec bătrānesc
De nēmul românesc.

Eră un chor de ține
Ce-avură printre sine
Un cântăreț ales
Ce cânturi le-a dires.
El a legat din ele
Cunună de mărgele,
Frumos le-a 'mpodobit
Și 'n salbă le-a gătit.

De-ai audit aceste
Copile și neveste,
Simțiai în pept un rai
De care tot visai ...
Atras-au firea tótă,
Vinit-a lumea glótă,
Ș-au dus simțiri cereșci
Din doine româneșci.

Și viorica blândă
Sta 'n rochia-i plāpândă,
Dar nime nu vedea,
Frumosul port pe ea.
Ș-o țină de 'ncântare
Vinii din depărtare
Și 'ndată ce-o zări,
Din graiu așa-i grăi :

— Fetico, ved pe tine
Un port merit de ține,
O se-l imbrac și eu,
Și-l duc în cuibul meu!"
Și țina minunată
S'a îmbrăcat îndată,
Și mândră ea s'a dus
Pe tronul ei de sus.

Și celelalte ține,
Vedēnd-o lângă sine
În portul stălucit,
Cu tôte s'au uimit,
Și dēnsele 'mbrăcară
Acea frumșețe rară
Și din acel momēnt
Și mai frumōse sūnt ...

Dar ietă de-odată resună,
Că-i rēu de moșia străbună,
Oștirea s'adună 'n șirég
Și fālfaie falnicul stég ...
În clocote ferbe simțirea,
De tropote tremură firea,
Și bubue tunu' tunând
Și vaete cântă gemēnd.

În frunte la oștea română
Stă mândru cu sabia 'n mână
Un june vitēz minunat,
Cu țina ce s'a cununat.
El sfarămă 'n luptă și taie,
Ea lēgă la răni de bătaie;
El spintecă plin de māriri,
Ea vindecă lîn cu iubiri ...

Oștirea 'nvingătore
Se 'ntorce 'n sērbătore ...
Vitēzu-'nvingător
Se face crăișor,
Și țina lui alēsă
O gingășă crăiēsă ...
Cu farmec drag domnesc,
Toți omenii-i iubesc!

Iosif Vulcan.

Un poet nou și un critic vechiu.

(Întâmpinare la critica dlui dr. Silași din nr. 5 al „Familiei“.)

Et greu a face, e greu și a critica.

În nr. „Convorbirilor Literare“ dela 1 ianuarie, am făcut o scurtă dare de seamă asupra poesilor unui scriitor tânăr, dl T. V. Păcățian, în care ne-am încercat a dovedi, că autorul „Florilor de toamnă“ poate să se numească un făcător de versuri și rime, dar cu nici un preț, autor de poezii. Dl dr. Silași vine în nr. 5 al acestei foi, și cu totul contrar părerii noastre, susține, că dl Păcățian *între compunătorii de versuri rom. din prezente este unul dintre puținii nu numai chemați, ci și preoți ai Musei Erato*, că, decât dl Păcățian, cu talentul ce are, se va pune pe studiu și va progresa tot ca dela începutul carierei sale poetice, se va alege unul dintre cei mai de frunte lirici români.

Un contrast mai mare nici că se poate între două judecăți! Cetitorul, care va fi luat cunoștință de amândouă aprecierile, va pute să spună cu încredere dreaptă: Ciudate ființe mai sânt și criticii aceștia! Unul ține că-i verde, altul că-i albastru: unul te înalță la al șaptelea cer, altul te aruncă în cel mai întunecos adânc al pământului; nu-i mai înțelegi! Ensuși dl Păcățian, vădându-se, pe de-o parte laudat așa de tare, pe de alta depreciat, în primele momente se va fi găsit în mare nedumerire: dar cât pentru dsa, de grabă i se va fi împăcat conștiința de poet, inclinând, se înțelege, spre păreriile dlui Silași, și urmând înainte *cariera sa poetică*.

În interesul adevărului și pentru orientarea cetitorilor nedumeriți, ne propunem a examina în această întâmpinare, critica dlui Silași, seu recensiuinea, cum o numește dsa.

Acosta recensiuinea se alcătuește din două părți: o parte relativă la obiect, și o parte în care criticul, abătându-se dela scopul ce-l are în vedere, face câteva digresiuni, seu excursiuni, după cum se exprimă ierăși dl Silași.

În partea din urmă, adică a excursiunilor, dl Silași își desfășură erudiția cu atâta pompă și prisosință, în cât ar crede cineva, că n'a avut de gând numai a critica, ci totodată, a și arăta variatele sale cunoștințe literare. Astfel dela observarea, că unele idei îndrăznețe din poesile dlui Păcățian, ne aduc aminte de idei analoage din Petofi și Lenau, dsa trece la o serie de cugetări, în cari sfătuiește pe *junii poeți și literatori* să se pue pe studiu serios, căci talentul fără studiu, n'ajunge mult. Acest adevăr comun, știut de toți, dl Silași îl întemeiază și mai bine prin citarea a trei versuri din Horațiu, seu cum i place dsale să zică *bătrânul* Horațiu. Apoi un alt adevăr tot așa de comun, anume că genurile cele mari, nu că au imitat, dar s'a format numai prin studierea predecesorilor lor, dl Silași îl ilustrază cu exemple, citând nume ca Racine, Corneille, Dante, profetul Isaia, Molière, Plaut, Schiller, Goethe.

Acosta excursiuinea nouă ni se pare nostimă în felul ei. Nu știm cum, așa ne vine un zimbet, de astfel semnificativ, când vedem într'un articol relativ la dl Păcățian poet, iscălit de dl Silași, cunoscut critic atâtea nume de poeți și apreciatori eminenti. Căci se nim cu de-apropo luare aminte: în poesile dlui Păcățianu fulgeră câte-o idee cutezătoare, se nu ne surprindă acosta, de vreme ce și Petofi și Lenau dau une-ori asemenea forme neobișnuitele sentimentelor lor; — sunteți în dl Păcățian amintiri de alți autori, acosta se nu se iee drept imitație, căci Racine și Corneille nu se pot numi imitatori, de și geniul lor s'a adăpat la izvorul trage-

diei elene; — „Divina Comedia“ a lui Dante este o operă originală, de și pare că auzi vocea tunătoare a profetului Isaia, când o celeşci. Mai departe a dus Horațiu în versuri frumoase, că studiul fără talent, după cum talentul fără studiu, nu poate isprăvi vr'un lucru mare, — o ține și dl Silași, nu în versuri, ci în prosă, și încă în faimosa dsale prosă: „Talentul poetic, *dona* naturii, trebuie împreinat cu *arta*, ceea ce numai prin studiu se poate câștiga“. În fine strigă odată Goethe generațiunii june a poezilor germani de pe vremea lui: „Immer mehr Gehalt!“ își permite și dl Silași a striga generațiunii june a poezilor români: „Nisuiți-ve în poesile vostre...“

În adevăr pare că un demon necuprins potrivese așa de bine ca să vedem pe dl Silași și pe poetul Păcățian, întâlnindu-se cu atâtea figuri majestose. Am relevat acosta excursiuinea din adins, ca cetitorul să aibă în vedere cele cuprinse într'nsa, când vom vorbi despre critica proprie.

O singură observare mai avem de făcut. Dl Silași ține: „esteticii și criticii literari de azi recunosc... în satirele de și pline de viață, dară dulci ale lui Molière, risul vindecător (?) a lui Plaut“. Cumcă Molière este unul dintre cele mai mari genii ale literaturii franceze, o știe totă lumea; cumcă densusul este renumit pentru comedile sale, de asemenea cine nu știe: dar că ar fi renumit pentru satire făcute după modelul celor compuse de Plaut, acosta numai dr. Silași o știe, și l'am rugă să binevoiescă a-și lămurii și a-și întemeia mai bine știința sa în acest punct.

Trecând la partea aceea a recensiuinei, care cuprinde propria critică, ne vedem nevoiți a îndalura din discuție toate observările dlui Silași, privitoare la corecțiunea gramaticală, la rime și versuri, la eleganța și demnitatea expresiilor. Decă numai câte-o rimă falsă, decât numai câte-un abus de diminutive, decât numai câte-un cuvânt trivial seu vulgar, decât ținem, numai asemenea greșeli ar arunca umbră asupra producerilor dlui Păcățian, noi am fi cei dintâii cari i-am întinde cu amândouă mâinile cumuna de laur. Dar pecutul cel mare al dlui Păcățian stă în fond, în concepții și sentimente: în ideile cele incurcate și estravagante, în imaginile cele greșite, în simțirile cele simulate, într'un cuvânt în lipsa cea mare de originalitate și de inspirație poetică.

Din următoarele, cetitorul conștiințios, credem, se va convinge despre adevărul celor ce spunem.

După ce dl Silași proclamă pe dl Păcățian un talent poetic, nu de toate țilele, după ce face o teorie confusă asupra ceea ce se chiamă punctul culminant într'o poezie, citează drept modele de alcătuire poetice *pre frumoase*: „Crângă ruptă“, „Maric“, „Vine ierna“, „Noptea“, „La despărțire“, „Spune mândrei“, „Penă albă“ și. De toate șapte la număr: câte va mai fi cuprinzând și care anume, acel *și*, numai singur dl Silași poate să știe.

Dar și acele pre frumoase poezii citate, afară de „Crângă ruptă“ și „Spune mândrei“, nu putem să peutru ce merită a fi numite pre frumoase, căci dl Silași nu-și dă osteneala a le analiza și a dovedi frumusețea lor. Să-l credem pe cuvânt? Să considerăm impresiunile dsale drept probă sigură a frumosului? Ar însemna, a primi orbșee, fără conștiință întemeiată, *conștiințioasa* dsale recensiuinea. Dar dsa pare a ne ține: „Ieta „Crângă ruptă“ și „Spune mândrei“, mai ietă poezia „O lume!“ ce concepții gingașe și originale, ce finale admirabile în cele două dintâia și ce idei mărețe și surprinzătoare în cea din urmă! Judecați după aceste și pe celelalte!“

Așa vom face; așa este drept să facem.

Vom supune dar unei cercetări minuțioase aceste trei modele și mai cu seamă versurile care au nimit pe dl Silași și Fau răpît pân' a afirmă, că avem a face cu un talent nu de toate dîile.

Idea fundamentală din poesia „Créngă ruptă” este următoarea: Un suflet care-a hrănit speranțele cele mai frumoase, în care au înflorit iluziile cele mai scumpe, vedându-se de-odată lovit cu putere de sorta fatală, se desnădăjdușce, perde ori-ce credință în bine, se arată rece față cu bucuriile vieții; nimic nu-l mai impresionează. Această idee a inspirat sute de poeți. Chiar în literatura noastră cea săracă o găsim alcătuiind fondul la mai multe inspirații. Întrebarea este: dl Păcățian găsește vre o formă nouă și totuși naturală, sub care se ne prezente idea cea cunoscută? Dsa se încercă: Pune pe o turturică să cânte pe o créngă ruptă, și să îndemne cu tot dinadinsul acesta créngă ca să dea muguri; pune pe primăveră să între, seu cum se exprimă și dl Păcățian și dl Silași, să se vire într'un sin pătimitor și se roge ba chiar să silească nima cea sdrolită, ca să-și vie în fire și să iubească din nou.

De sigur dlui Silași i se va fi părut imagina cu turturica pe crénga cea ruptă, o imagină gingasă, fină și nimerită. În realitate însă este o idee silită, căutată în adins, pusă pentru efect. Decă turturica, seu înditerent altă pasere, din întâmplare se aședă pe crénga ruptă a unui pom, ce știe dînsa de asemenea créngi și se-i pasă: pe ea o impresionează viața cea nouă ce se revîrșă primăvera în toate părțile. Mai departe în text se dice „trîsta turturică”. Întrebăm de ce trîstă? Fiind că a renas singură, fără soție seu toemai fiind că o impresionează crénga cea ruptă, ce apare așa de trîstă în mijlocul celorlalte créngi? În cazul dintăiu noi ne aducem aminte de frumoasa doină populară în care se dice că amarita turturică nici nu se pune pe créngile cele verzi, necum să îndemne créngile uscate ca să înfrundescă. În cazul al doilea, cum arătarăm mai sus, concepția este nenaturală și chiar imposibilă.

Nu e mai puțin vicioasă imagina cu primăvera intrată într'un sin pătimitor pe care însă nu-l pôte înveseli, ba se pôte dice, că acesta din urmă e curat un nonsens. Noi șcim, că espresiile poetilor: port primăvera în inimă, primăvera o am în suflet, gust dîle de primăvera, un sôre de primăveră imi încăldeșce sinul, — sînt metafore, prin care ei arată într'un chip atrăgător că sînt cuprinși de bucurie, că sentimente vii și senine ca primăvera, i stăpănesc. Dar nu ne putem închipui ca primăvera, ajunsă odată în apropierea inimii și conversând cu dînsa, acesta să rămăie mută și pradă statornică desperării și nepăsării sale. A admite veritatea estetică a unei asemenea concepțiuni ar fi tot a-lăta, ca și cînd am crede pe cineva care ne-ar dice că a sosit primăvera și florile n'au resărit, frunza n'a dat în codru, riurile nu s'au desghețat. La dreptul vorbind, asemenea iluzii însemnăză lipsă de imaginație serioasă.

Totuși aceste năluciri încăleite nu-l împedecă de fel pe dl Silași de-a admiră momentul culminant, al poeziei și de-a dice cu patos: „Cât de frumos și adevărat inchee poetul eslamând:

Vai! lăsați-ve de lupte,
Totă truda e 'nsedar:
Créngă ruptă, inimi rupte
Nu mai dau de fel vlăstar!

Nu ne atingem de fondul primelor două versuri, credem că dl Silași nu în acele va fi descoperit frumuseța și adevărul care-l însuflețesc așa de tare. Vom observă numai că este neînțeles pentru ce cuvîntul „luptă” la plural, pentru ce sentimentele sufletești ale

turturicăi și primăverii se arată printr'o espresie așa de materială ca vorba *trudă*? Ier în ce priveșce ultimele două versuri: mărgăritarul, schinteia genială, vom vedé îndată ce preț trebueșce să le dăm.

„Nu mai dau vlăstar” se dice și despre créngă și despre inimi. Decă ne gândim acum la créngă, „nu mai dau vlăstar” e o espresie proprie, ier decă ne gândim la inimi, e o metaforă. Decă unul și acelaș cuvînt, într'unul și acelaș act de gândire, are și înțeles figurat și nefigurat! E bine, este permis a ne jucă astfel cu înțelesul cuvîntelor? Ore așa au făcut marii scriitori pe care-i citéză dl Silași și cu cari i place să fie de-o părere? Ore o incheere așa de mediocră merită lauda cuprinsă în tirada bombastică: „... din cari însă, ca odinoriă din undele și spumele marii răsare frumoasa Venus: ideia binefăcătoare și linișcitoare”? Nașcerea idealului celui mai frumos ce ș'a creat anticitatea cea clasică, a minunatei Venus, tipul frumuseței, se ie drept termin de comparație pentru a caracteriza plătitudinile și nonsensurile dlui Păcățianu. Mai dice cineva, că recenziunea dlui Silași nu este serioasă!

Dar să trecem la al doilea model. Notița relativă la poesia „Spume mândrei”, judiciosul critic o termină ierăși prin următoarele cuvinte de admirare: „pe cine nu-l va încanta și pîtrunde *esprimerea* finală, pe cât delicată, pe atât și durerosă a amôrei *plăci* fără speranță”. Cătă încredere în propria judecată estetică nu cuprinde întorsătura „pe cine...”? Ce pretenție și ce măgulire!

Ieră versurile cu *esprimerea* cea delicată și durerosă:

Tot aștept . . . tu nu mai vini
Ca durerea se-mi alini:
Tu nu vini, trâmîți meru
Numai dor din sinul teu.

Spune mândrei, vînt ușor,
Nu trâmîta-atăta dor,
Trâmîta mai puținel,
Dar vină și ea cu el!

Credem că dl Silași nu va pretinde să ne oprim la strofa I. Sînt vorbe de sute de ori repetate dela cel mai mare poet pînă la cel din urmă croitor de rime. Tot ce este mai remarcabil în varianta dlui Păcățian, e forma pedantă *vin* în loc de *ai*, și umplătura *din sinul teu*. Strofa din urmă e totul. Aici, intru adevăr, avem a face c'o idee vrednică de-un poet. Iubita din depărtare trimite iubitelui vorbe dulci, asigurări de dragoste, dar iubitul o doreșce pe ea însăși, se o stringă de mână, se-i priveșcă în față, se se imbecite de farmecul razelor isvoritôre din ochii ei.

Mărturisim, este o idee frumoasă. Dar ce nenorocire, ce sorta fatală! Acel sentiment liric n'a pornit din inima autorului „Florilor de tîmna”; acele idei plăcute n'au isvorit din fantasia sa.

Rog pe stimații cetitori să-și aducă aminte împreună cu noi de un cîntec popular, în care se dice:

Mei badiță, badișor,
Nu-mi trimite-atăta dor;
Trîmîte-mi mai puținel,
Dar vină și tu cu el!

Ier pe dl Silași il rugăm să ne scuse, pentru că i-am produs acesta decepțiune la care de sigur nu s'a așteptat.

Răbdătorul cetitor va fi acum pe deplin luminat, pentru ce l'am avisat la început să nu uite cele cuprinse în escursiunea dlui Silași și pentru ce am în-

sistat asupra disertației dsale despre imitare și despre formarea talentelor.

A se formá și a imitá astfel înseamnă a se împodobi cu pene străine.

Ș'apoi măcar de s'ar fi lăsat în pace poezia populară așa cum este! Dar unde pôte un talent, așa de original, un talent nu de tóte zilele să nu schimbe. Nu cred, dar se pôte că schimbările au fost introduse cu scop de-a avé la urmă, măcar umbra unui motiv de semn cât de slab. Așa, în doina populară iubita se adresează de-adreptul către scumpul inimei sale: o intimitate drăgălașă, o adresă plină de simțire. În copia dlui P. rolurile se intervertesc, iubitul dorește să vedă pe iubita sa, și iubitul nu se caladicesește să-i spuе dorința de-adreptul, ci se servește de vânt, ca de-un paj ce stă în serviciul și la dispoziția sa. *Dar vină și ea, pers. 3* dá cugetării un aer de micșurare și înstrăinare.

Când nu te ajută talentul, nu te pot ajuta toți deii buni și răi!

Și de bună sémă unul din cei din urmă l'a ispitit pe dl Păcățian de-a îndrăznit, nu de-a împrumutá ideii, ci de-a luá de-a gata producțiile neimitabile ale musei populare și a se încununá cu ele.

Am ajuns la a treia și cea din urmă poezie citată de dl Silași, la „O lume!“ Ca de obicei, dl Silași, și aici, recomandă pe noul poet prin aprecierea: „Cugetări frumoșe surprindătoare, adesea cutezate încă găsım...“

Cugetări frumoșe în „O lume“?

Dl Silași, să ne permită a i-o spune, crede pe cetitorii sei prě naivi.

Să cercetăm!

Autorul după ce amintește, că lumea a perit odată de potop, crede că a două óră are să perá prin foc, și acel foc, o spune categoric, are să se începuț dintr'o schintee care nu va fi alt-ceva de cât mima sa.

Grozav lucru! Înspăimântător cataclism! Neauđită minune!

Istoria sfântă a vechiului testament povestește, că lumea s'a potopit odată prin apă, dar după ce a plouat fără încetare patru-đeci de zile și patru-đeci de nopți și în urma voinței atotputernice a ființei supreme. Un efect precedat de-o cauză binecuvântată. Pentru peirea lumii prin foc însă, nu va trebui decât inima cea înfocată a poetului Păcățian. Cine pôte, să cređă!

Pecat numai, că dl Păcățian n'a indicat, cam peste câte vécuri are să se întempe așa grozavie.

Serios vorbind, peirea lumii prin schintea din pieptul autorului este o concepție absurdă, un patetic afectat, care în loc să impresioneze pe cetitorul cu bun simț, din contra i deșteptá ris.

Însedar se încercă dl Silași a scusá asemenea exagerări prin faptul că se aviséză la Petőfi care așisderea se distinge prin ideile sale îndrăznețe. Este adevérat, Petőfi are o fantasie îndrăznită și așa dicend neinfrănată; dar nici odată nu merge până la absurd. Chiar iperbolele și estravaganțele din „Nebunul“ (Az őüll) sânt pe deplin motivate prin însuși titlul. Nu este Petőfi care dice că a murit odată și l'au îngropat în Africa, de unde l'au desmormentat o hienă; nu el spune că pământul, ca un fruct copt, trebuie să cadă, ci nebunul; pe acesta îl auzim și-l vedem, acesta jócă pe scenă, Petőfi, ca să dicem așa, e numai sufler.

Pentru ca o cugetare uimitóre, pentru ca o concepție care întrece proporțiile naturale ale lucrurilor și faptelor obicinuite, să fie plăcută, trebuie pregătită dinainte séu aședată pe un fundament serios, cu alte cuvinte trebuie motivată. Fără vr'un fel de motiv, nimic nu se pôte. Deci înainte de tóte ideii serioșe,

concepții justificate și inspirație puternică, cuvintele vin dela sine.

Când dice de pildă Horatius: „Si fractur illabatur orbis, impevidum ferient ruinae“, avem o expresie energică, sublimă, fiind că este sublim și puternic fondul: acel caracter moral care nu se plécă dinaintea patimilor și intereselor omenești, acea voință de fer care nu slăbește dinaintea ispitelor și stavilelor pe cari fatalitatea i le grămădește în cale. Decă dl Păcățian ar afirmá despre sine însuși așa ceva, fie chiar în poezia cea mai fantastică, vorba sa nu am luá-o în serios. Apoi, așa credem, nici n'ar trebui să pomenim, că poezia este un lucru serios.

Am puté aduce sute de exemple spre lámurirea acestui punct, dar sântem încredințați, că greșela cu peirea lumii prin focul autorului, ne pôte lipsi de alte dovedii.

Din tóte cele espuse vedem acum la ce se reduce talentul autorului „Florilor de tómnă“, judecat după probele analizate, și pe ce temelie solidă s'au înălțat laudele cele entusiaste ale dlui Silași.

Și când ne gândim la acest soi de muncă intelectuală fără mied și fără vlagă, ne vine în minte partea a două din „Epigonii“ poetului. Substanțioșele versuri din această parte sânt așa de potrivite pentru cazul de față, și întru câva chiar pentru timpul în care ne aflăm, încât ni se pare nimerit de-a încheiá această întimpinare cu vr'o două-trei dintr'ensele:

Ierá noi?... noi Epigonii?... simțiri reci, harfe sdrobite.

Mici de zile, mari de patimi, inimi bėtrâne, urite;

Măsci ridende, puse bine pe-un caracter inimic.

În noi totul e spoielă, totu-i lustru fără bază;

Noi în noi n'avem nimic, totu-i calp, totu-i străin.

Noi? Privirea scrutătoare, ce nimica nu viséză,

Ce tablourile minte, ce simțirea simuleză.

M. Pompiliu.

F e m e i a.

— Cugetări. —

(Urmare.)

În Britania de astăzi femeia se bucură de poziția, cea mai favoritoare; acolo ea este întimpinată cu cea mai eminentă venerațiune; însă femeia angleză nu se desfėtéză gratuit în plăcerile acestei preferințe, ci pretinde stimă, căci ea rivaliséză cu bărbatul nu numai în nobilitatea simțemintelor, ci și în dibăcia spirituală; convinsă deplin, cumcă cultura temeinică și cunoșcințele serioșe nu perichiteză nimbul grațiilor, nu detrag nimic din farmecul svavității femeiești, ea nisuișce a-și îmbogăți spiritul cu tóte acele științe practice și sociale, cari se refer la destinațiunea naturală a femeii. Cunoșcerea temeinică a limbei și literaturii naționale, economia casnică și națională, apoi chemica practică, știința despre legile vieții și pedagogie, ietá învățăturile predilecte ale școlelor de fete în Anglia; apoi ele se deprind în mișcările gimnastice, spre a întări mușchii și spre a delăturá debilitatea nervilor.

Educațiunea angleză ține în deosebită vedere acele învățături, cari fac din femeie o vrednică guvernătoare a cercului domestic, care șcie representá familia, o șcie scuti și promová binele ei. Urmările acestei educațiuni solide se și manifestéză deja; anglezii se deprind cu incetul a nu mai considerá femeia, ca un simplu ornament al societății, ci ca pe un membru lucrător și nedispensabil în mecanismul vieții spirituale; femeia angleză este nu numai inima familiei, ci densa e ca-

Rugăciunea de duminică.

pabilă a promovă scopurile societății mari. Pe lângă cunoștințele educative, sociale și economice, studiul extensiv al literaturii naționale este cea mai frumoasă trăsătură a creșterii engleze: copila engleză citește și declamă mult din clasicii naționali precum: Shakespeare, Gray, Milton etc., apoi așa poate sădi conștiința națională în cercul ei familiar, și în urmă, ca mamă, pe nesimțite știe să planteze în sufletele fiilor sei iubirea față de limbă și națiune, care este temelie neclătită a staturilor!

Am terminat istoricul femeii, și ietă-me, că pe neștiute ajunsei a vorbi despre timpul de față, glorificând educațiunea și poziția femeii la poporul, care este domn peste oceanele lumii.

Fiind că me oprii la Engliera incungiuată prototindenea de mare, voi rămâne și mai departe acolo, și vorbind despre starea prezentă a femeilor, voi pași pe urmele celui fiu ingenios al Britaniei, care a fundat logica inductivă: înțeleg pe John Mill Stuart. Egala îndreptățire a femeii și a bărbatului nu numai în cercul familiar și în referințe private, ci și înaintea legii, în lume, viața publică! Acesta este principiul cardinal, care îl proclamă sus și tare luminatul Mill Stuart. Să deschidem femeii diversele ramuri ale vieții publice, să o facem capabilă și să o îndreptățim a ocupa acele funcțiuni, pe cari până astăzi le-a monopolizat „secul cel tare“.

Este o datină deșertă a lumii — spune Mill Stuart — a considera femeia de neapță pentru ocupațiunile cari reclamă talent și agerime de spirit; nu este just a eschide jumătatea omeniei dela rang și onoruri nalte; societatea umană este preocupată de credința deșertă, cumcă femeia dela natură aduce cu sine o inferioritate imanentă. Acesta este o aserțiune răătăcită; au nu confirmă istoria de ajuns, cumcă pe multe terene ale cunoștinței și acțiunilor omenești s'au găsit dintre femei demne reprezentante; așa de exemplu pe terenul politic a manifestat femeia talent deosebit. Ve amintesc pe Elisabeta și Victoria reginele Angliei; imperatrice ca M. Teresia și Catarina II; guvernăntore ca mama lui Carol VIII și sora lui Ludovic sântul în Franca. Acest talent politic e în adevăr dovadă suficientă, cumcă minorenităea sufletescă a femeii este numai pretinsă, este numai o urmare firăscă a modului diferit de educațiune, care nu ne poate îndreptăți nici odată a enunța inferioritatea radicală și imanentă a spiritului femeiesc!

Nu este intru toate drept, nici chiar acel argument fiziologic, care spune, cumcă creerii craniului femeiesc sunt în privința pondului și a cantității mai ușori și puțin, prin urmare și lucrările spirituale sunt mai puțin intensive, mai superficiale de cât la bărbați. Decă măsurăm pondul creierilor la ambele secse, aflăm cumcă creierul femeiesc este în calcul de mijloc — după profesorul Bischof — cu 134 gr. mai ușor, ier volumul craniului cu 220 C. C. mai îngust, decât la bărbat; dar talentele nu depind numai dela pondul și cantitatea creierilor, ci cu deosebire dela calitatea și structura lor internă; precum craniul femeiesc prin simetrie și plasticitate este mai pe sus de cât al bărbatului, chiar așa și creierul femeii prin *simetria părților sale* și *subtilitatea texturei* interne poate să fie în multe privințe mai perfect decât cel bărbătesc. Apoi ênșiși creerii, mehanismul suprem al naturii, ca și ori-care alt organ, numai prin încordare și deprindere continuă crește și se dezvoltă. Puterile sufletesci ale femeii înclină deosebit, câtră ce este *practic*, dela natură sunt dar menite a întregi nisuințele spiritului bărbătesc, care iubind abstracțiunile cu sbor audace, se avântă în lumea ideilor, apoi cu vedere acută scrutăză casurile concrete, caută și găsește trăsăturile lor identice, din cari apoi

crează principiile universale în domeniul artelor și al științei.

Bărbatul este mai mult epic și adanc engetător, iera femeia lirică și simțitoare. Natura femeii s'ar pute numi de caracteru antic seu elin, ba chiar oriental; ier al bărbatului, natură modernă, nordică-europeană. Prima poetică, a doua filosofică. Ocupățiunile mai linișcite, cercul mai îngust de acțiune, care l'a croit omeniea încă din anticitate pentru femeie, au format sistemul ei nervos așa încât, în femeii nu predomină nici o putere. — ȳice Jean Paul în „Lewana“, ci pentru că în genere puterile lor sunt mai mult receptive, decât dezvoltătoare, ele sunt icona fidelă a presintelui variabil. Spiritul femeii cu multe talente practice se poate mândri; dar pe lângă toate acestea trebuie să ne fie permis a constata, cumcă în știință, filosofie și arte vr'o operă monumentală femeia încă nu a creat. Drept este, cumcă vechii Elini numerau pe Sapho între poeții lor cei mari, Socrate stima pe Aspasia ca pe magistra sa; astfel era în anticitate, dar în timpul de față trăsura marcantă a tuturor creațiunilor literare și artistice ale femeii este *lipsa de originalitate*. Înțeleg originalitatea în măsură eminentă, pentru că scriitorele vécului modern sunt destul de bogate în idei originale: zetiți de exemplu stilul lui Georges Sand, desfătăți-ve în descrierea frumoasă a Italiei de Madame Staël, și nervii ve vor vibra chiar așa de plăcut, ca și când ați asculta ritmul unei simfonii clasice; însă pe lângă toate astea femeia n'a isbutit încă pân'acum de a crea vr'o idee ilustră în știință, seu vr'o concepțiune genială în arte, care să fi putut fonda cutare școlă seu direcțiune nouă, să fi putut crea o epocă.

Ore cum se ne esplicăm lipsa de originalitate în produsele științifice și artistice ale femeii? Este ore acesta minorenităea în adevăr inerentă spiritului femeiesc? — Nu! — Căci chiar și fantasia creatore numai prin studiu intensiv se poate califica de a produce opere monumentale. Tablourile prime ale lui Rafael sêmână mult cu ale magistrilor sei, în dramele prime ale lui Shakespeare nu putem încă zări pe dramaturgul nemuritoriu; multă încordare, mult studiu se pretinde, ca să putem crea ceva de sine stătător. Toemai pentru acest studiu intensiv și profund nu a dat omeniea pân'acum destulă ocaziune femeii! Decă privim chiar și mersul culturai universale, ne convingem, cumcă secli întregi trebuie să sbore, pentru ca să se potă nașce un ce original și independent: clasicii Romani au imitat și copiat foarte mult din literatura Elenă; decă femeile n'ar fi cetit nici odată nimic din ceea ce au scris bărbații, atunci ele de sigur și-ar fi creat o literatură proprie de sine stătătoare, — ier acum, luând parte în viața spirituală tot mai mult, le preocupă literatura creată prin bărbați, care meru se apropiie de splendoreă supremă.

Apoi, nu știu, dela natură seu educațiune, lipseșce femeilor nesecata dorință internă de a-și immortalisă numele, pe când pe adevăratul bărbat eminent îl caracterisăză dorința pentru un nume nemuritor; așa precum o esprimă graiul frumos al lui Schiller:

Von des Lebens allen Gütern
Ist der Ruhm das höchste doch.
Wenn der Leib in Staub zerfallen,
Lebt der grosse Name noch!

(Renumele este mai scump, decât ori ce tesaur în lume: corpul în pulvere trebuie să piără, dar numele mare trăiesc în etern!)

Renumel!? Ce fantasmă deșertă! Cât este de relativ și trecător!

Poți zidi o lume într-o săptămână... ori ce ai spune.
Peste toate o lopată de țărână se depune;
Mâna care-a dorit sceptrul universului și gânduri,
Ce-a cuprins tot universul, încap bine în patru scânduri!

(Eminescu.)

În inima femeii nu este ambițiunea ne bună pentru nume nemuritor, care pe bărbat adese-ori îl face un egoist nefericit; pretensiunile ei sunt mai efemere: a fi admirată momentan, a fi plăcută în giurul unui cerc îngust sunt modestele dorințe ale femeii:

... zufriedenen mit stillerem Ruhme,
Brechen die Frauen des Augenblicks Blume...

Esința chiemării femeiești dela natură gravitează cu deosebire către cercul familiar.

* * *

Astăzi înaintea legii bărbatul este preferit față de femeie, însă grație simțului de justiție născut cu noi, sunt destui indivizi, a căror conștiință morală este mai umană decât însăși legile: sunt destui oameni mai generoși decât legea: în familiile culte bărbatul cede spontan drepturi egale soției; dar apoi sunt ieră indivizi, în cari conștiința puterii date prin lege nu deșteptă marinimie, ci adese-ori necruțarea și despotismul: îmi poți înseși reflecta cineva: fie ori cum omenii, fie ori cum legea, o comunitate numai sub guvernamentul unei singure persoane poate prospera! Nu este așa! ordinea naturală pretinde, ca potestatea familiară să se împartese între soț și soție astfel încât fie-care să rămână în resortul sau domnitoriu necondiționat.

Averea, care a posedat-o bărbatul sau femeia înainte de căsătorie să rămână sub administrarea și mănducerea părții respective și după ce a intrat în viața conjugată — spune ieră Mill Stuart: — și ieră că în ziua de astăzi s'au realizat acestea dorințe și vestiri pătrunse de umanitate nobilă, cari le-a rostit, cu vr'o două decenii mai înainte, graiul profetic al neuitatului filosof Britan. Din prima zi a anului 1883 în Anglia s'a pus în vigoare legea, care asigură femeilor deplină independința și egalitate cu bărbatul în ceea ce privește proprietatea. Fie-care soț va trăi în societatea sa cu deplină libertate de acțiune, și fără să fie responsabil unul pentru altul. Fie-care femeie căsătorită are dreptul de a posedea și administra întreaga ei avere mișcătoare și nemiscătoare. D'asemenea în privința înstrăinării de avere dreptul femeii este nelimitat, ea poate să facă cu averea ce-i place. În modul acesta se va pune deocamdată capetei „vânzătoriei după avere”. Drepturile bărbatului se estind numai până unde permite femeia. Ba chiar și rodul muncii în viața conjugată este al ei.

Starea justă a lucrurilor pretinde dar, cumcă femeia ca soție, se nu fie silită de a înmulți averea familiară prin lucrul mâinilor sau a spiritului său: cercul domestic i ofere atâtea îndatoriri, încât ar fi de dorit ca: femeia încă și după emancipățiune să abdică de toate ocupațiunile, cari conturbă mersul regulat al afacerilor familiare, să se retragă dela tot ce nu se poate aduce în consonanță cu condițiunea această: așa dar *solita* respective *mama*, pe lângă toate că este emancipată, să fie reținută prin lege dela ocupațiunii sau oficii publice, împlinite spre sporirea averii, dar în detrimentul prosperității familiare. Rămână femeia atunci la datorințele cercului domestic; dar în anii tinereții fragede deschidă-i-se ocaziune destulă, d'a se califica nu numai în cercul familiei, ci deprindă-se puterile ei și

cu alte scopuri, alégă-și un ram de viață, încât și la cas de văduvie sau necăsătorire să pôtă înfruntă de sine stătore calamitățile vieții. Ieră în aceste din urmă am desfășurat și am finit, și referitor la emanciparea femeilor, părerile lui Mill Stuart, după cari este evidentă destinațiunea femeii.

* * *

Bărbatul se luptă cu lumea esternă împintinat de ambițiune și silit de cuvântul aspru al datoriei, care adese-i străfornă viața într'o osândă adevărată.

Dar spiritul vital al femeii este *iubirea*, aceasta este sufletul ei, acesta este resortul nervilor sei — spune Jean Paul în „Lewana”. Înzestrată cu acesta decore trimese natura pe femeie în lume, concrețindu-i sublima chiemare, de a educa generațiunile cu iubire pură gata spre jertfă, de a împăca, de a consolă și a însuleți la ce e bun și mare.

Nimic nu-mi este mai încântător, decât blanda privire, când forța străbună a naturii, din elementele vechi, crează lumea organică de nouă. În materia brută începe a vibra ieră sēmēnța vieții, din somnul adânc al iernei animalele se deșteptă, pe câmpiile verzi flori numeroase își respiră parfumul îmbătătoriu și în giur de ele susură albina sîrguitoare; ceriul e blând, ieră din sinul nuorilor se vîrsă plōie fructificătoare peste agri, sēmēnța sētōsă o sôrbe, colțul sprinten rêsare, apoi spicul auriu, atins de a sōrelui iubire ferbinte, își inclină capul greu spre pămēt. Ieră făpturile la sinul naturii, ieră natura ca mamă, ieră icōna imposantă și vecinică — *a iubirii materne!*

„Iubirea mamei este creațiunea lui Dumnezeu... privirea ei este o rugăciune ferbinte, ingrigirea ei un cult religios...” — dice Iul. Pederzani; privirea ingrigită a mamei, zîmbetul ei binevoitor sînt acele ra-de, cari penetrând în inima copilului, i luminează conștiința; formarea caracterului, educațiunea morală — esința creșterii omenești, numai mama singură pote s'o dea în măsura recerută. Spre a formă din fragedul prunc o persoană înzestrată cu nalta libertate morală, este necesar a prodigă sacrificiu și iubire nemărginită, precum plăpānda flōre are multă trebuință de razele solare, pentru ca să capete parfum și color. *Mama e o adevărată divinitate*, care inspiră primele idei și primele simțăminte, numai ea este în stare a face din pruncul timid un erou nēmivins, din fiica fluctuōsă și vană o femeie harnică și luminată: prin forța iubirii nelimitate ea singură știe numai creă patrioții cei mari și salvatorii popōrelor. Educațiunea trupescă și intelectuală se pote conrede și unei persoane străine, dar o educațiune perfectă morală numai mama pote să dea, sau o persoană, care știe iubi ca o mamă!

A educa înseamnă: a formă un caracter, a sădi în suflet libertatea morală, mamele sînt chiemate a sēvērși această operă mare. Acela care și-a petrecut plăpānda copilărie sub sentul unei mame iubitoare, și s'a desvoltat la razele iubirii materne, acela și-a adunat puteri nesecate pentru totă viața, și-a procurat elasticitatea spirituală, care nici odată nu-l va abandonă. „Mama nu trăiește, decât pentru că noi trăim; nu se bucură, decât pentru că noi ne bucurăm și totă puterea ei constă în iubirea-i fără de margine”. — Iubirea maternă sēmēnă cu colosul puternic dela Rhodos, — dice Dumas — care eră rădămat la un port unde viniau și debarcau vase din toate părțile lumii, — așa precum la sinul iubitor al mamei, alungat de ori-ce tempestăți, totdeuna află adăpost; numai înaintea ei poți să-ți descoperi fără rezervă dorințele și simțămintele, ea pentru toate îți știe da un sfat bun, un cuvânt consolator

Uriasul dela Rhodos de mult s'a sfărmat și astăzi numai ruinele triste ne dau știre despre colosul măreț; el a perit, pentru că mâni omenesci l-au făcut; dar iubirea mamei este eternă, căci a sădit-o în inimă chiar Dumnezeu! Istoria confirmă de ajuns, cumcă pe bărbații cei mari mame vrednice i-au născut, mame iubitoare i-au educat; cereați și ve veți convinge ce mamă a avut Goethe, Kant, d'Alembert, Schiller și Hume etc. apoi Iulius Caesar și Constantin cel mare etc. Dela mamă avem talentele intelectuale, ier firmitatea caracterului, voința — partea esențială în om — dela tată o ereditate.

Sufletul fraged al pruncului este môle și formabil ca cêra, e tablă pe care mama, cu penelul iubirii, gravăză icôna venitoriului; pruncul va deveni bun, mare și numele lui rostit cu falcă în o lume întregă, séu pervers și acoperit cu infamie — după cum a fost educat, după cum a ascultat de sfaturile mamei! Asupra creșterii au influență nenumărate impregiurări, naturile pruncilor sânt forte diverse, și mai pentru fie-care om ai puté scrie o pedagogie; însă influința decisivă asupra educațiunii o are mama, inima ei pururea află principiile cari sé se aplice, ea este chemată a crea din pruncul seu un individ conșciu, lucrător și util — pentru societatea omenescă; căci decă o familie vré a-ș implini nalta sa misiune, trebuie sé-și lărgescă orizontul, sé contribue la binele comun, sé-și deschidă inima pentru d'aprópele; căci scopul esistenței nu culminează în individ, ci în fericirea omenimei întregi, căștigată prin jertfa singuraticilor!

(Încheierea va urmá.)

Dr. Petru Pipoș.

Sóera viclénă.*

— Baladă poporală. —

a pórtá la Țárigrad,
Tinér voinic s'a 'nsurat,
Mai tinérá ș-a luat.
Când trei zile s'o 'mplinit.
Dupá el carte-a venit
Sé mérégá la cătánit.
Frunză verde brad uscat.
De-acasă, când a plecat,
Maică-sa cá s'a rugat
Și din gura-a cuvéntat:
„— Maică măiculéna mea.
Veđi grigeșce-mi nevéstá,
Cu málaiu în lapte dulce.
Dela noi dór' nu s'a duce;
Și dá-i vinul pipérat,
Dór mai uitá de-al ei sat“.

Bárbatu-s'o cum plecá
Sócrá-sa mi-o ocará:
„Nevéstá, dragá nevéstá,
De când ești la casa nóstrá.
Prin curte n'ai mătúrat
S-in pivniță n'ai intrat,
Chiar nimica n'ai lucrát“.
Nevéstá se supérá.
Mătúra 'n mână luá.
Prin curte cá mătúrá

* Acésta báladá are mai multe variante. O am în trei forme; lóte meritá a fi cunoscute. Veđi-o sub altá formá în „Convorb. lit.“ XVI. 7.

Și 'n pivniță, cá-mi intrá;
Blástemată sócrá-sa
Pivnița cá-mi incuía.
Și nevéstá sêraca,
Veđendu-se singurea,
Începú a trágáná;
„— De-ar da Dđeu sé vie
Soțul meu din cătánie,
Sé-mi deschidá pivnița,
Sé-i mătúr și cásuța,
Și la sócrá cosița“.
Când trei zile s'a 'mplinit
Și bárbatul i-a sosit,
El din graiu așá gráia:
„Maică măiculéna mea,
Unde-mi-i nevéstá mea?“
— Voinice, copil iubit,
Decând tu mi-ai cătánit
Și nevéstá ț-a murit“.

Bárbatul din graiu gráia:
— Maică măiculéna mea,
Dá-mi măicuță cheița,
Sé mai descui pivnița,
Sé veđ cin' s'aude 'n ea?“
Maică-sa din graiu grái:
— Est' un rob nu-l slobozi,
Cá pe tini te-a omorí“.

Voinicul se mánia,
Ușa pivniței strică,
Nevéstá-și îmbráțișá
Și din gurá-i cuvéntá:
— Nevéstá, nevéstá mea!
Ce sé fac cu sócrá-ta,
Sócrá-ta, măicuța mea?“
— Frunză verde din portița,
Ce sé faci cu ea bádiță?
Adá murgul, porumbul,
Și mi-o légá de cosiță
Sé mi-o pórté pe uliță.
Ca sé veđá sócrele,
Cum sé țin nurorile.

Bucium-Poeni.

Gr. Sima a lui Ion.

Rugăciunea de diminetă.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 89. —

Đorile au sosit și de odată cu sosirea lor se deștéptá din somn și micul báiașel. Buzițele lui șoptesc mamei niște cuvinte de salutare, cuvinte pe cari numai mama le póte înțelege. Ea se plecá spre dênsul, i sárutá fața, ochii, pêrul, gurița și acele drágálașe mâni, cu cari dênsul o îmbrátoșezá cu atáta farmec.

Oh! fericire maternă, este în lume alta simțire, cu care te-ai puté compará!? Ce nu ar jertfi mama pentru fericirea copilașului ei! Renunțiere-ar dênsa de ori ce 'n lume, numai sé-și veđá báiatul fericit!

Apoi dênsa își redică copilul din légán, îl aședá pe brațe, i pune mânilé la olaltá sé se róge lui Dumnezeu, ca sé-i dea sánétate și viétá îndelungată.

Ilustrațiunea din nr. presinte infátoșezá tocmai acest moment drágálaș. Pictorul ni-l presintá cu atáta plasticitate, încát esplicațiunea mai lungá ar fi de prisos.

I. H.

SALON.

Cronică bucareșcă.

— 14/26 februarie.

(Carnevalul cântat de Nicoleanu. — Chic, pschutt și r'lan. — Balul „Furnicăi” și scopul ei. — E bine să dormi!)

Peste tot lumini și focuri, sărbători, risuri și glume:

Peste tot femei și omeni, în fantastice costume

Străvestiți, se înveselesc.

Timpu-i greu, năptea-i profundă. E târziu, dar... ce le pesă.

Când bachanta se descinge și când cupa e pe măsă.

Cine mor, cine trăiește?

Astfel eră carnavalul pe când Nicoleanu cântă! Astăzi însă toate s'au schimbat: și carnavalul ca și vremea care nu-și mai știe rostul. Aci ger de crepă lemnele și petrele, aci cald și sore, aci zăpêdă și-așa mai departe. Numai acum în urmă avurăm trei zăpêdi cari tot așa de rapide s'au dus la cea de înteu rață de sore, cum au venit cu cel de înteu nor adus de vânt. A fost de sigur zăpêda meilor, a berzelor și a rîndunelelor, căci după strălucirea țilei de astăzi, cu greu credem să ni se mai cerne niscare-va faină de a zăpêdă.

Și tot cum neua piere pe nesimțite, își dă și carnavalul obșteșcu-i sfârșit. Cu toate muzicele militare și naționale (în limba alifelor) și cu toate orchestrele, va muri mai firă nici un șgomot. Politica ne-a absorbit atât cu frământările ei, cât n'avem când să ne mai gândim la alt-ceva: nici măcar la psutt (pschutt) pe care cronicarii francezi l'au scos la ordinea țilei, seu la r'lan merit să-i ia locul. Căci destui, ba prè destui sînt și la noi dintr'aceia cari, între îndeletnicirile cele mai de căpetenie ale vieții lor, pun în cel de înteu rënd, grija d'a li totdeuna psut.

Într'o scurtă notiță „Familia” s'a cercat s'arete că ce fel de mîncare mai e și acesta onomatopeie a strănutatului ce pare a înlocui șicul, cuvânt elegant, sonor, vibrând, care exprimă un lucru destul de francez, cam ce fel de condițiuni se cere să îndeplinești pentru ca să fii psut: „trebuie să ambli cu brațele depărtate de corp; să porți pantofi ascuțiți, cu tocuri scurte; să nu saluți pe nimeni și mai cu semă să vorbești englezește. Dêcâ nu cunoști acesta limbă, tăcere-rea încă este destul de psut. A vorbi este o greșelă franceză, și a tăce... e — aproape acelaș lucru cu a vorbi englezește”.

Acesta e psutul care, abia ridicat pe umerii șicului, se clatină deja la silințele r'lanului, d'a se urcă la rëndu-i pe umerii sei.

*

Dêcâ cineva s'a silit să lie psut săptămîna acesta, apoi de sigur a făcut'o pentru balul „Furnicăi” care a avut loc mercuri, la teatrul național. Capitala regatului român eră represintată aci, prin tot ce are mai r'lan, după cum și „toburgul Saint-Germain eră represintat în salonele din strada Galileii”, cu ocazia unei reuniuni la marchisa de Charette. Deosebirea eră numai că, în ce privește limba, la noi se vorbea francezește în loc de englezește: ceea ce nu eră tocmai psut, căci în loc de a crede că ne găsim în insula Albioului, credeam că ne aflăm tocmai în mijlocul Parisului. Nici o vorbă românească! „Parlez français ou taisez-vous!” iecă psutul nostru! Ba dela un timp încôce am început să nici nu mai scriem românește. Se

știe că încă de mult facem politică străină, vreau să dic în limba franceză; acum facem și literatură, și deci, în loc să scriem „România ilustrată” ori „Viața română”, scriem „La Roumanie illustrée” și „La vie roumaine”. * Și mai dică cineva, că la noi toate lucrurile nu merg de-a îndoselea, când și frontispiciul celei din urmă reviste, din cele pomenite, ne-aretă spatele unei „grande mondaine”. Mărturisiti că asta e culmea psutului și cel din urmă cuvânt al r'lanului.

*

Dar cu tot uriciosul de psut în graiu, noi tot am petrecut de minune la balul „Furnicăi” până aprôpe de revêrsatul țiorilor. Sirguitorele „furnice” mai pre-venitoare cătră cei ce dănțuiesc, făcuseră a se dură un întins țarc de scaune în mijlocul salei rezervat numai pentru danț. Astfel sala înfățișă, ca basă, două ovaluri concentrice formate de două șiruri de scaune. Spațiul dintre aceste două șiruri slujiă circulațiunii, d'altfel destul de dificilă. Pe scenă, în planul înteu, era înălțat un fel de pavilion. Aci eră „Butoiul cu noroc”, din care, pentru cinci lei, trăgeai o panglicuță de capêtul căreia-ți eră legat norocul.

Tombola încă a avut mare căutare și mulți au câștigat, în schimbul de bune sume bine înțeles, lucruri destul de frumoșe.

Și pentru că e vorba de balul „Furnicăi”, cată să spun ceva și despre acesta asociațiune a dîmnelor române. Fondată în anul trecut sub patronagiul Maj. Sale regina Elisabeta, „Furnica” are de scop dezvoltarea industriei casnice. Prin ajutorul emisiunii a 1000 de obligațiuni de câte 25 lei una, ea a isbutit să deschidă un bazar unde se găsesc toate produsele de industrie casnică română cum: țesături, cusături, broderii etc. Aci locuitorii satelor găsesc cel mai avantajos preț pentru munca lor și cumpărătorii cele mai estine lucruri casnice, cele mai frumoșe porturi naționale. Am vèdut aci sumă de Românce din Bănai cari, aund de alcătuirea acestei societăți, venise să-și desfacă frumoșele produse ale măiestrelor lor degete. În fie-care ți, bazarul „Furnicăi” e cercetat de un mare număr de harnice române din toate ăngliurile țerei cari aduc pri-nosul lor pe altarul industriei naționale și de o mulțime de cumpărători cari depun aci al lor obol.

După avêntul ce și-a luat, asociațiunea „Furnicăi” e plină de viitor și făgăduiește cele mai frumoșe rôde.

Onôre femeilor române cari au luat inițiativa și au pus temeliele acestei atât de folositoare asociațiuni!

*

Aș mai scrie mult, dar... e târziu, și ori cât de cronicar ai fi, când obosela te dobôră, cată să-ți pleci capul sub jugul cel apêsător al somnului. Și-apoi când minotarul a trecut cu mult de miezul nopții, e bine să dormi și să visezi puțin cât încă e năptea, căci

... destul de lungă este țiuca ca să veți

Cât d'amară este viața când nu mai visezi. **

A. C. Șor.

Vêduva lui Henric Heine.

Dilele acestea a murit la Passy vèduva lui Henric Heine (Julietta), care trăiă aci retrasă de mai mult timp.

* Titlul a două reviste săptămânale ce apar în București.

** Al Depărațian. „Dorari și Amoruri”.

Acela despre care Thiers dicea : „acest German, care este cel mai de spirit frances dela Voltaire încoac“, întâlnise pe Julietta într'o seră la Paris; ea lu-cră într'un magazin ca modistă seu cusătoreasă. Mai întâiu fu amanta, apoi femeia lui, căci Henric Heine o luă de soție ca recunoștință pentru îngrigirile ce-i dedese în timpul unei lungi bôle.

El nu fu cu totul fericit în această căsătorie, mai întâiu că eră foarte gelos, apoi fiind că Julietta avea, decă trebuie să credem limbele rele, un caracter puțin plăcut; s'a istorisit chiar anecdota următoare, a cărei autenticitate nu este de loc garantată. Heine eră bătut de femeia sa regulat odată pe săptămână, luna; într'o di face cunoscut unuia din amicii sei că are să lase după mörte totă averea sa Juliettei, cu condițiune ca ea să se mărite „Voiu să fiu deplăns, — dise el, — și sînt sigur, că cel care o va luă de soție me va plänge în totă viața sa“.

Decă acest cuvënt a putut adevărat să fie dis, apoi el n'a fost de cât o glumă, căci Henric Heine n'avea nici o avere; și dna Heine, după mörtea bărbatului seu, trăi cu o pensie de cinci mii de franci pe care i-o făcură editorii.

Henric Heine se plängea adesea, că nu este înțeles de femeia sa; acēsta trebuia să fie un canon pentru dēnsul, al cărui spirit eră atât de viu și de mândru. Ori-cine își pöte aduce aminte de cuvintele sale : „Sînt născut la 1 ianuarie 1800, nimeni nu pöte dice prin urmare, că nu sînt unul din cei dintēiu ömeni ai secolului“.

Ce să mai dicem despre definiția sa asupra libertății cu privire la simțimintele francese și englese?

— Englesul, — dicea Heine, — iubeșce libertatea ca pe femeia sa legitimă; el o posedă, și, de nu o tratēză c'o dulcētă particulară, totuși șcie, la trebuință, să o apere ca un bărbat. Francesul iubeșce libertatea ca pe logodnica înimei sale; el arde după ea, se aruncă la piciorle sale cu protestările cele mai esagurate, se bate pentru ea până la mörte și face mii de nebulii. Pöte că Englesul flegmatic, desgustat de femeia sa, i va pune într'o di funia la găt și va merge s'o vëndă la tērg, la Smithfield; Francesul însē, ușurel, va deveni pöte necredincios logodnicei sale, o va părăsi, și se va duce cāntānd și jucānd să facă curte dōmnelor din Palais Royal.

E e h o.

— Chelnerul a făcut greșelă de 1 fl. în socotēla noastră.

— Scandalos! Trebuie să spunem numai decăt oțierului.

— Dar el a greșit în folosul nostru.

— Așă! Hm, hm! Sē lāsăm dară trēba baltă, căci sērmanul de el ș-ar putē perde postul.

*

— Dar, dle editor, au trecut deja patru ani, decānd ai primit spre editare manuscrisul epopeiei mele și totuș n'ai luat încă mēsuri pentru tipărire!

— Fii răbdător, om tinēr! Homer a trebuit s'aștepte trei mii de ani până ce opul seu a eșit la lumină. Și cred că „Iliada“ e cevaș mai meritösă decăt lucrarea dtaie.

*

Deci dta vrei să te despărțeci de bărbat! Spune-mi pricina care te îndēmă la pasul acesta?

— Aș vrē să me mărit după altul, domnule judecător!

*

Între prietene :

— Nu șcii, că bărbatul Tincuței a devenit miop?

Dōmna X. :

— Cum așă! il credeam numai orb!

Literatura și arte.

Aus Carmen Sylva's Königreich. Sub acest titlu a apărut în Lipsia în editura librăriei curții regesci Vilelm Friedrich un volum frumos, care conține *Poveștile Peleșului* (Peleș-Märchen) de Carmen Sylva, în traducere germană, cu 5 ilustrațiuni și fasimile. Cartea e precedată de o frumoasă poezie, intitulată : „An die Kinder“, în care autōrea-regină descrie care e regatul ei. Și se încheie cu două narațiuni, una „Balta“ și alta „Puțul“. Prețul volumului e 5 marce. Se pöte comandă prin tōte librăriile.

Premiu pentru o comedie. Comitetul teatrelor din România ofere un premiu de 1400 lei pentru cea mai bună comedie de moravuri. Comediile trimise la concurs, scrise în versuri seu în prosă, trebuie să aibă cel puțin 3 acte. Manuscrisurile nesubscrise, dar avēnd un motto spre a se pute cunöșce numele autorului, să fie depuse la cancelăria direcțiunii teatrului din București cel mult până la 1 august viitor, öra 4 p. m. Prē bine! Dar pentru ce nu se mai jöcă piesa „Feta dela Cozia“ premiată înainte cu trei luni?!

Di Grigore Manolescu retrăgēndu-se din teatrul național din București, a închiriat sala teatrului Dacia, unde are de gând să dea, cu o trupă compusă de dsa, comediele lui Molière și alte spectacole clasice cu care să indrepteze gustul literar corupt al publicului. Întreprinderea e grea și pentru aceea urām tinere-lui artist totă isbānda meritată!

Gramatica limbei englese. Di William Mayer, preot engles și profesor de limba englesă în București, a scos de sub tipariu : „Metoda practică pentru învățarea limbei englese“. Se află de vëndare la tōte librăriile din București. Prețul? Nu-l șcim, căci n'am vëndut cartea. Librării din București numai arate ori ne, trimit câte un exemplar din edițiunile lor.

✓ **Concert.** Princesa Elena A. Bibescu a dat, cu concursul mai multor dōmne și domni din societatea dela București, un concert la 15/27 febr. în teatrul Național.

✓ **Broșure: Drumurile de fer** cu cale normală și cu cale îngustă, cu privire la liniile ce au să se construiască, de di N Făgărășan, inginer șef de secție. — „*Ce este un rege constituțional*“ de M. C. Arbure, pseudonimul unuia dintre cei mai eminenti bărbați ai României. — „*Bugetul statului*“, cuvēntare ținută în adunarea deputaților din București la 25 și 26 jan. 1883 de Ioan Ionescu (dela Bērlad) deputatul colegiului IV de Roman.

C e e n o u ?

✓ **Șciri personale.** Di Teodor Mihályi, candidat de avocat, a fost promovat la 17 febr. de dr. în drept la universitatea din Cluș. — Di Nestor Oprean asemenea a fost promovat de dr. în drept în sambēta trecută la universitatea din Budapesta.

✓ **Hymen.** Di Ioan Gentiu, teolog absolut al diecesei aradane, în duminēca viitoare, la 4 martie, își va serbă cununia cu dșōra Eleonora Berbentia în C. Tarian lângă Oradea-mare. — Di Ioan Crișan și dșōra Elena Boțoc în duminēca trecută se cununară la Beiuș. — Di Ioan Sardu, invēțător gr. or. în Bucoveț ș-a incredințat de soție pe dșōra Emilia Istvan, fiica dlui Artemie Istvan, invēțător în Denta. — Di Nicolae Dușoin,

comerciant în Braşov, în duminica trecută s-a serbat cununia cu dşora Maria I. B. Pop în Braşov. — *Dl Nicolae Cristea*, teolog în archidieceasa Sibiului, în duminica viitoare se va cunună cu dşora Victoria Laslău, fiica dlui Moise Laslău, paroc gr. or. în Feneş. — *Dl Ioan Dan* şi dşora Aurelia German îşi vor serba cununia la 4 martie în comuna Sombotelec în Transilvania. — *Dl Aron Carpenişan*, şef de cl. II de silvicultură în România, s'a logodit cu dşora Ana Mohora, fiica dlui Nicolae Mohora, arhitect în Orşova.

Balul casei române din Beiuş dat la 24 febr. a avut un succes complet, intrunindu-se un public numeros. Mult au contribuit la acest succes dōmna Irina Antal cu fiica sa domnişōra Irina, precum şi dna Hermina Ignat, colectând sume considerabile pentru scopurile balului. Quadrillul prim s'a jucat de 22 pārechii. La 12 ore cāţiva tineri au jucat „Bătuta” şi „Căluşerul”. Dintre damele cari luară parte, ni se notifică următoarele. Dnele Irina Antal, Hermina Ignat, Anuţa Pop, Rosa Popescu din Lazuri, Tere-sia Pop, Elisabeta Pop din Bunteşdi, Rosa Horge din Bunteşdi, Sipoş din Petrani, Rosa Sabeu, Sofia Popescu, Nina Belényesi, Kummer; şi domnişōrele: Irina Antal (în costum naţional), Silvia Boesau, Antonia Pop din Buteşoi, Luisa Cret, Elena Diţ din Oradea-mare, Ecaterina Vajda din Husăsen (în costum naţional), Elisabeta Horge din Bunteşdi, Vilma şi Emilia Hajdu, Elena Pinţia din Suplac, Silvia Papp, Elena Indre. Balul dură până deminēta, departându-se toţi cu suvenirile cele mai dulci.

Balul din Cluş, dat la 1 martie de junimea română universitară, a reuşit bine. Balul a fost precedat de un concert în care s'a executat următoarea programă: 1) „Remăi sănătoasă” de C. Dima, executată de corul vocal al Societăţii „Julia”; 2) „La regatta veneţiană” de F. Liszt, executată de dşora Sabina Celăţean, o frumoasă româneă din Regimul-săşesc; 3) „Apa trece, petrele remăn”, de Milo, solo, cântat de Ioan Deac; 4) „Sentinela română”, de Vas Alecsandri, declamată de dşora Aurelia Rosescu; 5) „Rondo capriziose” de F. Mendelsohn op. 14, executată pe pian de dşora Ana Pop; 6) „Mândră, duminica vine”, doină populară cântată de dl Ioan Deac, acompaniat cu cvartet instrumental; 7) „Fantasie impromptu par Chopin” op. 66, executat pe pian de dşora Camilla Pop; 8) „Luna suride” executat de corul vocal al Societăţii „Julia”.

Bal la Orşova Reuniunea de cântări româno-sârbă din Orşova, a dat la 17 febr. un bal, care a fost precedat de un concert foarte bine reuşit. Balul începî cu danţurile naţionale „Hora” şi „Colo”, apoi se jucă şi „Romana”, care s'a arangiat dl Aron Carpinişan, fostul vâtav al „căluşerilor” din Caransebeş, de presinte silvicultor în Moldova. La balul acesta luară parte mai multe familii şi din România; câteva dame apărură în costum naţional, dintre aceste se însamnă dşorele: Popoviciu, Toma, Mohora, Păşuica, Klucker. Balul dură până deminēta.

Bal la Bocşa-montană. Românii din oraşelul Bocşa-montană vor da la 11 martie un bal în folosul fondului de edificare al şcolii gr. or. de acolo. Cu aceasta ocaziune se vor ţine câteva declamaţiuni, iar în pauşă se vor cânta cântece naţionale şi se va jucă „Bătuta” şi „Căluşerul”.

Serata musicală din Balinţ, pe care o anunţiarăm în nr. trecut, precum ni se scrie, a reuşit foarte bine, şi astfel corul plugarilor români din Cruin care a dat această serată în folosul şcolii din Gruin, se pōte felicita. Programa seratei musicale se începî cu: „Veđi tu stēna” şi se încheiă cu „Hora dela Griviţa”. Corul cu executarea sa precisă stērnî entusiasm şi aplause generale. Urmă danţul care se începî cu „Ardelēna” şi se continuă cu „Romana”. Dintre damele presinte

se amintesc dōmnele Biberca, Arsenoviciu, Fogarasy, Florescu, Maniu, Blajin, Caraban, Milos, Rosa, Lazarencu, Hirschl, Cubiciu, Miskovsky şi altele pe cari nu le-am putut descifra din scrisōrea nelegibilă.

Bal român în Pāncota. Junimea română din Şiria şi Pāncota, comitatul Arad, arangia în 1 martie un bal în oraşelul Pāncota, care a reuşit bine, intrunindu-se la acesta petrecere inteligenţa română din pārţile acele. Venitul curat a fost destinat în folosul bisericii nouē gr. or. care se va edifică în Şiria, cât şi pentru fondul şcolar gr. or. din Pāncota.

Bal la Selişte Inteligenţa română din Selişte lângă Sibiū va arangia astăzi sâmbēta un bal în folosul casei, de aceea şi balul se numeşce „balul casei”.

„Grānicerii” din Caransebeş arangēză astăzi sâmbēta la 3 martie, sub conducerea profesorului de cântări N. Popoviciu, o producţiune musicală, în care se vor cânta cântece populare şi compoziţiuni de Najedy, Ventura, Vasilescu, Silher şi Poinescu. După concert urmēză joc.

Bal la Brad Astăzi în 3 martie se arangēză la Brad, în sala otelului „Transilvania” un bal. Venitul e destinat pentru premiarea studenţilor dela gimnasiul din Brad. Ofertele marinimōse se vor primi prin direcţiunea gimnasială.

Bal la Deş. În carnavalul acesta s'a ţinut la Deş un bal popular în 18 febr. în folosul bisericii gr. c. La succesul acestuia au contribuit protopopul Ion Welle şi dnii Petru Mureşan, Simeon Corpodean. Au luat parte dōmnele: Bogdan, Cheresteş, Huza, N. Mureşan şi Gavriluţ şi dşora L. V. Mureşan.

Bal romānese în Sibiū. Comitetul Reuniunii române de cântări în Sibiū va da mână duminică în 4 martie o petrecere cu joc în sala dela otelul „Impēratul roman”.

Petrecere populară în Beclean. Dnii Simeon Moldovan invēţator şi Ioan Grec comerciant în Beclean au aranjat la 18 febr. o petrecere populară, la care însē a participat şi inteligenţa română din localitate, precum şi cāţiva neromāni. Prin stăruiţele dlui Grec şese tineri au jucat şi „Căluşerul” în costum naţional. În pauşă dl invēţator Simeon Moldovan a ţinut cātră popor o cuvēntare, dezvoltāndu-i importanţa mare a şcolii, în al cărei folos s'a dat şi acesta petrecere. Venitul curat a fost 55 fl.

Reuniunea femeilor romāne din Sibiū s'a ţinut în duminica trecută adunarea generală, sub preşedinţa dnei Maria Cosma. Secretariul reuniunii, dl Visarion Roman a citit raportul comitetului, din care se vede că reuniunea are 165 de membrii. Cassariul reuniunii dl dr. Aurel Brote raportă, că starea fondului se urcă la 3000 fl. Ca membră nouă se primi dna Otilia Comşa. În comisiunea pentru autentificarea procesului verbal se aleseră dōmnele: Ioana Badilă, Maria Roşca şi Eleutera Cristea.

Un liceu privat de băeţi în Bucureşti. Mai multe mame de familie, pārinţi şi amici ai instrucţiunii publice, s'au intrunit la Bucureşti spre a fundă acolo un liceu model de băeţi, ca astfel pārinţii se nu mai fie siliţi a-şi trāmite pruncii în străinătate. Spre acest scop se va clădi un edificiu anume, dar şi pān' atunci liceul se va începe într'un local cu chirie. Capitalul necesariu, 500.000 lei, se va aduna prin acţiuni de câte 1000 lei. Liceul va purtă numele „Liceul Sântul George”. Consiliul de administraţie: domnii principele Dimitrie Ghica, principele Al. Stirbey, I. Cămpineanu, Solomon Halton, Emil Costinescu, Scarlat Ferichidi şi Gr. I. Lahovari. Comitetul studierilor: dnele Elena Cornescu, Elena Schina, Irina Cămpineanu şi dnii Al. Orăscu, colonel Gheorghiu, George G. Cantacuzino

și C. Olănescu. Censori : dñii St. Ionide, C. Porumbar și M. Corbescu.

„**Albina**“, institutul de credit și de economii din Siliu, va ține adunarea sa generală în 30 martie. Obiectele : 1) Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1882 și raportul comitetului de supraveghiere. 2) Ficsarea dividendelor. 3) Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere. 4) Ficsarea pretului marcelor de prezentă. 5) Alegerea de doi membrii în consiliul de direcțiune în sensul §. 36 din statute. 6) Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.

Conferințele literare din București, despre cari am scris în numărul trecut, se continuă. În duminică trecută vorbi dl G. Meitani despre „Importanța studiului elementar al constituțiunii atât în învățământul secundar, cât și în cel primar. Dl Hașdeu va ține a treia conferință mâine duminică și va vorbi despre „Principiul estetic“ al sintaxei române.

✱ **Societatea geografică română** a ținut adunarea sa generală în 10 febr. sub presiul vice-președintelui general George Man, asistând 35 membrii societari. S'a cetit raportul secretariului, s'au ales diferite comisii, între cari una pentru premiul Socec și altul pentru alcătuirea dicționarului comunal. Pe ședința următoare s'a anunțat o disertațiune a dlui dr. Cantimir medic în Pietra : „Asupra apelor și sărilor dela Bălătești“.

✱ **Societatea „România Jună“** a tinerimei noastre din Viena face apel către autorii români să dăruiească pe sama bibliotecii sale câte un exemplar din scrierile lor, fie acele de ori ce cuprins. Adresa „României Jună“ este : Viena, VIII Langegasse nr. 4. Președintele Societății e dl I. T. Mera, secretariul dl A. Popa.

Diamantele dnei Sarah Bernhardt. Vestita artistă franceză s'a otărit a-și vinde toate giuvaericele în urma nenorocirii ce a avut : o rudă a ei a fugit cu cele 400 mii de franci ce câștigase în America. În prima di. totalul vânzării a fost de 85,170 franci. Un colan a fost vândut 24.000 fr. O brățară cu mărgăritare și briliante, 8025 fr. A doua di, totalul vânzării a fost de 63.450 fr. Colanul ce-l purtă dna Sarah Bernhardt în Fedora a fost vândut 10.050 fr. A treia di, totalul vânzării nu s'a urcat de cât la 29,539 fr. O diademă cu briliante a fost vândută 13,950 fr. Suma totală produsă prin vânzarea diamantelor dnei Sarah Bernhardt a fost de 178.209 fr.

Un mărgăritar mare. Un diar din America anunță, că niște cutundători mecsicani au găsit în locurile de pescuit din La Paz, în California-de-jos, un frumos mărgăritar de mărimea unei lămâi mici, care cântărește șapte-deci și cinci de carate. Acest mărgăritar s'a vândut îndată cu 14.000 franci, de și el prețuiește și mai mult. Cel mai mare mărgăritar cunoscut până astăzi a fost găsit tot în California-de-jos. El a fost trimis în Spania, unde se dice că face parte din pietrele scumpe ale coronei. S'au mai găsit asemenea încă două mărgăritare mai mici, dar cu toate acestea de un mare preț. Ele cântăresc 40—47 carate, și au fost prețuite unul 5000, iar altul 3000 franci.

O fetă soldat. O fetă din comuna Vergigny (Yonne), dșora Julie Jussot, a fost înscrisă în registrele stării civile supt numele masculin de Jules Jussot. Acesta fetă, care are două-deci de ani, face parte din jista tragerii la sort, care se va face la Saint-Florentin ja 3 apr. viitor. Ea a cerut să i se facă onoarea d'a purtă drapelul conșcrișilor.

Cuție de scrisori.

Dl Iuliu I. Roșca oferă câte un exemplar din volumul seu de poezii fugitive : „Zimbiri și Lacrimi“ și din colecțiunea de poeme și legende : „Flori de prună-veră“, ori-cui i va trimite în schimb, la adresa : strada casarmei, 46, București, una din cărțile următoare : Poezii de A. Mureșan ; Pantheonul Român de I. Vulcan ; Christomatia română de T. Cișariu ; Poezie și prosă de Iustin Popfii ; Cântecelile populare culese de S. Fl. Mărian ; Cântecelile populare culese de dr. At. Marienescu.

Noptile Carpatine. Subscrisa dorind să-mi cumpăr „Noptile Carpatine“ de dl I. C. Drăgescu, dacă cineva dorește să vândă această scriere, binevoiescă a-mi împărtăși condițiunile. *Mariți Maximilian*, în Stupini lângă Brașov.

L o g o g r i f

de Virginia German.

A, ne, e, bra, es, lat, an, di, ra, gers, bus, u, mel, li, prinț, ran, a, lord, u, re, urs, vau, um, ge, nun, ri, o, ma, tell, li, iu, mi, pa, ter.

Din aceste 34 de silabe se se formeze 16 cuvinte ale căror litere inițiale cetite de sus în jos și cele finale din jos în sus, se dea numele a doi dintre cei mai renumiți arhivari români.

Însemnătatea cuvintelor :

1) Un titlu de noblitate. 2) Un nume bărbătesc. 3) Un renumit scriitor german. 4) Singurul loc de fericire. 5) Un animal răpitor. 6) Un edificiu destinat omenilor însemnați. 7) Un oraș în Franța. 8) O literă din alfabetul ebraic. 9) O persoană biblică. 10) Un titlu de onoare în Anglia. 11) Un munte între Europa și Asia. 12) Un nume femeiesc. 13) O specie de ghicitură. 14) Un scriitor bisericesc. 15) Numirea unei țile în care se făcea tîrg la Români. 16) Un sot nedespărțit.

Terminul de deslegare e 14 martie. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea logografului din nr. 3 : „A. — ar, — ard, — gard, — drag“.

Deslegare bună ni-au trimis dōmnele și domnișorele : Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Maria Doboș, Iuliana Popescu, Mariți Cișan, Ioselina Muntean, Eufrosina Popoviciu, Maria Vălean, Cornelia Lazariciu, Areți Mohan și dl I. C. Daraban.

Premiul l'a obținut domnișora Maria Doboș în Meșieușul Auriu.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sērbătorile.	Sōrele resare	Sōrele apune
Duminică	20	4	Pār. Leon episc.	6 31	5 53
Luni	21	5	Pār. Timotei.	6 30	5 55
Mărți	22	6	Allarea real.	6 29	5 56
Mercuri	23	7	Sf. Ieromon Polye.	6 28	5 57
Joi	24	8	† Sf. Ion Botezāt.	6 25	5 58
Vineri	25	9	Romul și Remu.	6 24	5 59
Sāmbetā	26	10	Pār. Porfiriu ep.	6 23	6 —

Proprietar, redactor respundător și editor : **IOSIF VULCAN**.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollōsy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.